נערה המאורסה פרק עשירי נדרים

רש"י ר"ן סז.

הפר האב ולא הפר הבעל ולא הפר הבעל ולא הפר האב אינו מופר ואין צריך לומר שקיים אחד מהן: גמ' היינו רישא אביה ובעלה מפירין נדריה [9]מהו דתימא או אביה או בעלה קתני קמ"ל: ואין צריך לומר שקיים אחד מהן: (ו) למה לי למיתנא השתא יש לומר הפר זה בלא זה ולא כלום קיים אחד מהן א) למה לי (ב) צריכא למיתני כי איצטריך ליה כגון דהפר אחד מהן וקיים אחד וחזר המקיים ונשאל על הקמתו מהו דתימא מאי דאוקי הא עקריה [1]קמ"ל דמפירין שניהם בבת אחת: ונערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה: מגלן אמר [6]רבה אמר קרא [1]ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה מכאן לנערה המאורסה שאביה ובעלה מפירין נדריה (ג) אימא האי קרא בנשואה כתיב אי משום נשואה קרא אחרינא כתיב [2]ואם בית אישה נדרה (ד) אימא תרוויהו בנשואה וכי תימא תרי קראי בנשואה למה לי למימר (ה) [2]שאין הבעל מיפר בקודמין ולאו

(ה)**הפר האב.** כיום שמעו: **ולא הפר הבעל.** אלא שתק מעת לעת: **או הפר הבעל ולא הפר האב.** דשמיקתו של זה מבטלת הפרתו של זה. ואין צריך לומר היכא דקיים אחד מהן הגדר דהפרתו של זה אינה מועלת כלום: **גמ' היינו רישא.** דכיון דקתני אביה ובעלה מפירין נדריה ל"ל למיתנא תו (ו) הפר הבעל ולא הפר האב היינו רישא דזה מעכב על זה: **מהו דתימא.** דאי לאו דקתני הפר האב כו' הוה אמינא הא דקתני אביה ובעלה מפירין נדריה משמע או אביה או בעלה זה בלא זה כלום זה להכי קתני סיפא דתרוייהו מפירין ביחד: **ואין צריך לומר שקיים אחד מהם ל"ל למיתני כלל.** ממילא ידענא דלאו כלום הוא דהשתא הפר זה בלא זה כו': **כי איצטריכא ליה.** למיתנא ואין צריך לומר שקיים אחד מהן: **כגון שהפר האחד מהן.** הגדר וכא האמר וקיימו וחזר המקיים ונתחרט ממה שקיימו ונשאל לחכם על הקמתו דו ביום ששמע וקיים דאי הוא הקמה דלא מצי מתיר ליה חכם (ו) אינו יכול להפר תו ואי לא הוא הקמה דמתיר ליה חכם מצי להפר ולהכי איצטריך למיתני שקיים אחד מהן: **דמהו דתימא מאי דאוקים לאו קיום הוא.** דהא עקריה בחרטתו והואיל דלאו קיום הוא הא דאיתשאל עליה כי הפר לה דמי ואינו צריך להפר יותר קמ"ל דלא הוא הפרה עד שיפרו שניהם בבת אחת שזה נמי יפר. ע"א מאי דאוקי הא עקריה ולאו קיום הוא דהא עקריה בחרטתו ומצי מיפר קמ"ל דלא הוא הפרה עד דמפירין שניהם בבת אחת ולא שיבטלו כאלו רוצין יכולין להפר בבת אחת אף בזה אחר זה למימר כל שאילו רוצין יכולין להפר בבת אחת אף בזה אחר זה מפירין לאפוקי היכא דהפר א' וקיים אחד שאין המקיים יכול להפר בשעה שהפר זה עד שישאל על הקמתו דהא ליכא למימר דבבת אחת ממש בעינן דהא כתיב ביום שמעו דכל היום מותר להפר כדמפקינן לקמן ג): **אמר קרא** (ד)**אם היו תהיה לאיש.** לעיל מהאי קרא כתיב כי הנית אביה אותה וכתיב ואם היו תהיה לאיש וי"ו מוסיף על ענין ראשון וכי היכי דאב מבטל נדרי בתו בזמן שהיא ברשותו ה"נ מבטל עם הבעל כל זמן שהיא ארוסה דעדיין היא ברשותו: **מכאן לנערה כו': ואימא.** הדין קרא (ו) אם היו תהיה בנשואה כתיב שהבעל מיפר לה ולא האב ולא מיירי בארוסה: **בנשואה לא מצית למימר דהא קרא אחרינא כתיב.** לנשואה ואם בית אישה נדרה: **ואימא תרוייהו.** הני קראי מיירי בנשואה דבעל מיפר ואי אמרת תרי קראי בנשואה למה לי חד לומר לך שאין הבעל מיפר בקודמין ואם היו תהיה לאיש אתי למילף שהבעל מיפר נדריה של נשואה ואם בית אישה נדרה משמע דאותן נדרים שנדרה בבית אישה מיפר בעלה אבל אם היו עליה נדרים קודם שנשאה כשהיתה ארוסה וכנסה לא מצי מיפר: ולאו

הפר האב ולא הפר הבעל הפר הבעל ולא הפר האב אינו מופר ואין צריך לומר שקיים אחד מהן: **גמ' היינו רישא אביה ובעלה מפירין נדריה** [9]מהו דתימא הא דקתני הפר האב כו' הוה אמינא הא דקתני אביה ובעלה מפירין נדריה משמע דאביה לבד בעלה זה בלא זה כלום זה להכי קתני סיפא דתרוייהו מפירין ביחד: **ואין צריך לומר שקיים אחד מהם ל"ל למיתני כלל.** ממילא ידענא דלאו כלום הוא דהשתא הפר זה בלא זה כו': **כי איצטריכא ליה.** למיתנא ואין צריך לומר שקיים אחד מהן: **כגון שהפר האחד מהן.** הגדר וכא האמר וקיימו וחזר המקיים ונתחרט ממה שקיימו ונשאל לחכם על הקמתו דו ביום ששמע וקיים דאי הוא הקמה דלא מצי מתיר ליה חכם (ו) אינו יכול להפר תו ואי לא הוא הקמה דמתיר ליה חכם מצי להפר ולהכי איצטריך למיתני שקיים אחד מהן: **דמהו דתימא מאי דאוקים לאו קיום הוא.** דהא עקריה בחרטתו והואיל דלאו קיום הוא הא דאיתשאל עליה כי הפר לה דמי ואינו צריך להפר יותר קמ"ל דלא הוא הפרה עד שיפרו שניהם בבת אחת שזה נמי יפר. ע"א מאי דאוקי הא עקריה ולאו קיום הוא דהא עקריה בחרטתו ומצי מיפר קמ"ל דלא הוא הפרה עד דמפירין שניהם בבת אחת ולא שיבטלו כאלו רוצין יכולין להפר זה עם זה ממש בבת אחת אלא הכי נעי למימר כל שאילו רוצין יכולין להפר בבת אחת אף בזה אחר זה מפירין לאפוקי היכא דהפר א' וקיים אחד שאין המקיים יכול להפר בשעה שהפר זה עד שישאל על הקמתו דהא ליכא למימר דבבת אחת ממש בעינן דהא כתיב ביום שמעו דכל היום מותר להפר כדמפקינן לקמן ג): **אמר קרא** (ד)**אם היו תהיה לאיש.** לעיל מהאי קרא כתיב כי הנית אביה אותה וכתיב ואם היו תהיה לאיש וי"ו מוסיף על ענין ראשון וכי היכי דאב מבטל נדרי בתו בזמן שהיא ברשותו ה"נ מבטל עם הבעל כל זמן שהיא ארוסה דעדיין היא ברשותו: **מכאן לנערה כו': ואימא.** הדין קרא (ו) אם היו תהיה בנשואה כתיב שהבעל מיפר לה ולא האב ולא מיירי בארוסה: **בנשואה לא מצית למימר דהא קרא אחרינא כתיב.** לנשואה ואם בית אישה נדרה: **ואימא תרוייהו.** הני קראי מיירי בנשואה דבעל מיפר ואי אמרת תרי קראי בנשואה למה לי חד לומר לך שאין הבעל מיפר בקודמין ואם היו תהיה לאיש אתי למילף שהבעל מיפר נדריה של נשואה ואם בית אישה נדרה משמע דאותן נדרים שנדרה בבית אישה מיפר בעלה אבל אם היו עליה נדרים קודם שנשאה כשהיתה ארוסה וכנסה לא מצי מיפר: ולאו

ומיהו בבהאי פגי שלא תאמר אין הפרה אחד הפרה ואין הפרה קמת מיבטלת תו לא מצי מיפר לדיתא וכן דעת הרמב"ן ז"ל. אבל מדברי הר"ם במז"ל נראה דכל שאלה הקמה אין הפרה דאחד להפרה דאיתן שוב אינו יכולין להפר. ומיהו בבת אחת אלא דוקא דאפי' מיפר זה שחרית וחבירו ערבית פגי כל שלא הפסיק ביניתיים דבר שהוא מעכב הפרה. וכ"מ כיון דהאי דינא אחת תנא לאשמועי' מאי אין צריך לומר דקתני מהו דתימא הכי אדרבה צריכא דיש לי לומר דתנא הכי קתני כיון דהפרה דאחד בלא חבריה לאו כלום הוא מ"ל לומר דבשקיים אחד הפרה קמייתא לאו מידי הוא וסמיך תנא דלשמעתא ממלתיה דתו לא חזיא לגרופי דאי חזיא למה ליה למיתני מ"ל לומר היינו [ריש"א] כפירכא דגמרא. והקשה הרשב"א ז"ל אמאי אמרינן דהפרה קמייתא בטלה לה דהא לבתר דאתשיל על הקמתו כיון דחכם עוקר את הנדר מעיקרו הרי הוא כאילו לא הקים כלל ה)וכדתנן בפרק האיש מקדש (דף ג) המקדש את האשה ע"מ שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים אינה מקודשת אלבה לפני חכם והתירה הרי זו מקודשת דמשכינן לה כאילו לא היה עליה נדרים כלל בשעת קדושין ר"ל לגבר דאתשיל נחזיה להאי גברא כאילו לא הקים מעולם. ולדידי לאו קושיא היא כלל דקידושין ממוך שהוא מעשה גמור אע"ג דכל זמן שלא התירה לא חייל כי התירה אמרינן דאיגלי מילתא דמעיקרא חייל אבל הפרה לבד מהני קלשה לה טפי דבאפי נפשה לאו מידי היא אלא בגרופא דאיתן ואפי' בגרופא דאיתן לא מהני כל זמן שאינו רואים להצטרף ביחד וכדמעלא [לקמן פח:] דהפר א' מן הקים חבריה קלשא טובא כל היכא דהקים כיון דהפרה אלבה לה לגמרי וכיון דלא חזיא ההיא שעתא לא חזיא נמי בתר זימנא: **ונערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה אמר רבה אמר קרא ואם היו תהיה לאיש וכו' מכאן לנערה המאורסה שאביה ובעלה מפירין נדריה.** נראה לי דה"ק דכיון דלנשואה כתיב קרא אחרינא דהיינו אם בית אישה נדרה כדמפרש לקמן על כרחין האי בארוסה מתוקמא דתרי קראי בנשואה מתוקים על כרחין אית לן למימר דוי"ו מוסיף על ענין ראשון דלעיל מיירי כתיב וה' יסלח לה כי הניח אביה אותה ונתריה כתיב ואם בית אישה ונדרה ואתי שפיר בארוסה דכיון דבארוסה לא יצתה מרשות אב דין הוא דלא ליפר אדום לחודיה. ועל כרחין נמי אית לן למימר דאי לא אמרי' וי"ו מוסיף על ענין ראשון ואדום לחודיה מיפר קרא דנשואה בארוסין מיפר לחודיה נשואה מינעיא וכי בשביל שנשואה הורע כחו. והדר מקשי לפרושי מילתיה ומקשי אימא הדין קרא בנשואה כתיב דבעל לחודיה מיפר דוי"ו מוסיף על ענין ראשון לא אמרינן ליה אלא כי מוכחי קראי הכי ואי מיתוקים בארוסה מוכחי דכתיבנא אבל בנשואה לא מוכחי כלל אדרבה דינא הוא דבעל לחודיה מיפר דכיון

ובריבוטו לאב ולבעל ולקמן פריך אימא לו אב לו אדום: **ואם היו תהיה לאיש.** הדין קרא בנשואה בתיב. וקאמר רחמנא דאב ובעל יכול לומר ששניהם מפירין יחד לאשה זו שהיתה לאיש: **ואימא** הדין קרא בנשואה בתיב. וקאמר רחמנא דאב ובעל מפירין כאחד אבל נערה המאורסה לא יצתה מרשות האב: **קרא אחרינא** בתיב. ואם בית אישה נדרה הלכך על כרחך קרא קמא לארוסה: **שאין הבעל מיפר בקודמין.** נדרים שנדרה קודם שנאת לנשואה כדכתיב ואם בית אישה נדרה דוקא נדרים שנדרה בביתו:

דכתיב ונדריה עליה (פ"ג) [פ"כ] על כרחך לאו בנשואה מיירי דהא אין הבעל מיפר בקודמין אבל אב מיפר בקודמין כדאמר בסמוך:

מסורת הש"ם

א) [גי' הילקוט רכא], ב) [ניטין לה: וש"נ], ג) [דף פו:], ד) [דף פט:], ה) [ל"ל ומתניתא בפרק המדיר דף עד:], ו) ל"ל מעלייתא],

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואין ל"ל שקיים אחד מהן (למה לי למיתנא) תפ"מ וע"כ ס"א צריכא ליה למיתנא: (ב) שם קיים אחד מהן למה לי כי איצטריך ליה למיתני כגון כל"ל ותיבות צריכא למיתני נמחק: (ג) שם ואימא הא קרא: (ד) שם ואימא תרוייהו: (ה) רש"י ד"ה הפר האב וד"ה ולא הפר וד"ה לו אפר הד"מ: (ו) ר"ה היינו רישא וכו' ל"ל למיתנא תו הפר האב ולא הפר הבעל הפר הבעל ולא: (ז) ר"ה כגון שהפר וכו' חכם תו אינו יכול להפר אלא לא הוא הקמה וכו' דמהו דתימא וכו' אבל אם כלומר עד שזה נמי יפר כל"ל והכ"מ: (ח) ר"ה אמר קרא ואם היו וכו' דבי הילי כל"ל והכ"מ עם ד"ה מכאן: (ט) ר"ה ואימא וכו' ואם היו:

גליון הש"ם

גמ' מהו דתימא או אביה. עיין יומות דף יח ע"ב תד"ה לאו:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' השתא וכו' קיים אחד מהן למה לי צריכא למיתני. נ"ב עי' מיהושלמי תרומות אחריות:

פירוש הרא"ש

גמ' מהו דתימא אביה או בעלה. וכא דלא מצי אמיה וכעלה מפירין יחדיו אין זה לשון המשנה: ונשאל על הקמתו. כלומרינן לקמן דנשאלין על ההקם: קב"ל דעד דמפירין שניהם בארוסה. כלומר שלא יהא הפסק שעה בין ג' הפרות שלא היה אחרון רוצה להפר כגון הא שקדם שנשאל לא היה רוצה להפר הלכך נתבטלה הפרתו ואפי' אם יפר הראשון עמו פעם שנית אינו מועיל וכן משמע לשנת דמתני' דמדמי הך קיים להפר לי' ולא הפר האבי ביום שמועתו דשוב אין תקנה אם ירם הראשון פעם שנית ולאשון עיקר: ואם היו תהיה לאיש. ונעיל מיניה כתיב ותפרה אבר בבית אביה ונר' והניח ונתר הכי כתיב ואם היו תהיה ואמת ונרגיתי להפרת אב ובעל יחד לומר ששניהם מפירין יחד לאשה זו שהיתה לאיש: **ואימא** הדין קרא בנשואה בתיב. וקאמר רחמנא דאב ובעל מפירין כאחד אבל נערה המאורסה לא יצתה מרשות האב: **קרא אחרינא** בתיב. ואם בית אישה נדרה הלכך על כרחך קרא קמא לארוסה: **שאין הבעל מיפר בקודמין.** נדרים שנדרה קודם שנאת לנשואה כדכתיב ואם בית אישה נדרה דוקא נדרים שנדרה בביתו:

הפר האב ולא הפר הבעל. וגמרא פריך היינו רישא: **ואין צריך לומר קיים אחד מהן.** שאין האחד יכול להפר. וגמרא פריך למה ליה למיתנא: **גמ' היינו רישא אביה ובעלה מפירין נדריה.** דמשמע דוקא כששניהם מפירין: **מהו דתימא אביה או בעלה.** ולא קני ליה דליתני עד שיפרו שניהם דאי תנא הכי הוה אמינא דלא קני בהפרת בעל עד דליפר אב אבל בהפרת אב לחודיה קני ג"כ איפכא וכדשקלינן וטרינן בה לקמן בשמעתין להכי תנא הפר האב ולא הפר הבעל הפר הבעל ולא הפר האב אינו מופר: **קיים אחד מהן צריכא למיפני.** בתמיה. דלא"ג דלודמיה דתנא למתני זו ואין ל"ל זו היינו דוקא במילי דלא דמו להדדי דלא"ג דאתיא בתריתא מק"ו מקמייתא מני לה אבל הכא חדא מלתא היא דהפר אחד וקיים אחד היינו ממש הפר זה בלא זה ועדיפא מינה: **ואזר המקיים ונשאל על הקמתו.** כדאמרינן לקמן[ד] דנשאלין על ההיקס. מהו דתימא מאי דאוקי הא עקריה ובהפרה דמקיים לחודיה קני דאיתן בבר הפר קמ"ל דעד דמפירין שניהם בבת אחת כלומר שלא יפסיק בין אחד לחבירו דבר שהוא מעכב הפרה כגון הקמה דהאי דכיון דהאיש שעתא לאו בר הפרה הוא אפי' הך הפרה קמייתא דאיתן בטלה לה וצריך שיהו מפירין עכשיו שניהם בבת אחת

עין משפט נר מצוה

ב א מיי' פי"ג מהלכות נדרים הל' כא סמג לאוין רמב טושי"ע יו"ד סימן רלד סעיף ו:

ג ב מיי' [שם הל' טז] ופי"א הלכה כב טושי"ע שם סעיף לה:

תורה אור השלם

1. וְאִם הָיוֹ תוֹהֶיהָ לְאִישׁ וְנָדַרְהָּ עָלֶיהָ אוֹ מִבְטָא שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אִסְּרָה עַל נַפְשָׁהּ: במדבר ל ז

2. וְאִם בֵּית אִישָׁהּ נָדָרָה אוֹ אָסְרָה אִסָּר עַל נַפְשָׁהּ בִּשְׁבֻעָה: במדבר ל יא

מוסף רש"י

מאי דאוקי הא עקריה. הא עקר מה שקיים, שהרי נשאל על הקמתו ולא מצטרף הפרה אחרת, כמו"ל. שלריך שיפר לה כפירוש אע"פ שנשאל על הקמתו, ומנהגר לה אם שקיים מותרת, שהרי הפר לה הראשון תמלה, וכנגד אחת לאו דוקא אלא אם כמו זה ואפילו מזה אחר אם הוי הפרה (ראש"ה בשמו). שאין הבעל מיפר בקודמין. נגדרים שקדמו לנשואין (ניסין לה:).

תוספות

הפר האב ולא הפר הבעל. וגמרא פריך היינו רישא אביה ובעלה: גמ' למה לי למיתני השתא יל"ל וכו'. וא"ת מ"ש דבכל דוכתא דתנא הא דשנא ולא"ל בפרק הזהב (כ"מ ב.) מנן ואין ל"ל מדשות בברכא ול"ש אם יבא בברייתא ולא במשנה וי"ל דמשום הכי פריך הכא השתא משום דכיון דקיים אחד מהן הוי כמו לא הפר וכבר אמר לעיל כך אבל בדוכתא אחריתי כמו בהחכל לא אמר לעיל כל כך הלי לשנא משום הכי לא פריך: וחזר המקיים ונשאל וכו'. דאמר לקמן נשאלין על ההקם: רשב"ם דהקים הא עקריה (הא) יפני לה בפיפר לה עתה והפרת תכיהו שנשעת הקם הפרה מלתא) היא קמ"ל דעד שמפירין שניהם בבת אחת והפרה קמייתא שהיתה כשהקים מהיהו אינו כלום דבעינן כשיפר אחחד שחבירו לא יקים אבל ודאי לא בעינן שיפרו שניהם ביחד דה"ה אם הפרו זה אחר זה אם לא הקים: מגלן. דאב בריה לא מלי מיפר: **אמר קרא אם** היו תהיה לאיש ונדריה עליה. והפרת נדריה כתובה דמעלה דכתיב ותפרה אבר בבית אביה וכתיב ואם היה לאיש וכתיב ואם היו תהיה נסמוך ואם היו תהיה לאיש אחת לן הא קרא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com

סז: ר"ן נערה המאורסה פרק עשירי נדרים רש"י

עין משפט נר מצוה

ד א מיי' פי"ח מהל' נדרים הלכה יד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ה:

תוספות

איבעית אימא. לא מלית אמרת דהיה תהיה בנשואה מיירי דהויה קדושין משמע מדלא כתיב ואם תלקח לאיש: **אימא.** דלכך פירוש פרטיות לומר דאב לחודיה מיפר בתרוסה: **אם כן ואמריה איסר דכתיב נבי פנויה לאמה לי השתא י"ל במקום ארוס מיפר בו'.** ואם תאמר לי הוה שתיק מיירי דהיה תהיה לא יתענה דבמקום ארוס אב מיפר וי"ל לא ליכתוב אב אלא נבי ארוס אם היו תהיה ואמאי כתב נבי פנויה: **ואימא אב ליבעי ארוס וארוס לאחדיה מיפר.** וכי תימא אב דכתב רחמנא למה לי. כלומר לענין מה סמכיה לקרא דהפרת האב נבי היו תהיה דמשמע דאב מיפר ומאי נפקא לן מינה דהפרתו כיון דבלא ארוס אינו מיפר וארוס בלא אב מיפר: **מיבעי ליה דאם** חקם הקים. האב והארוס מיפר דמוקם הנדר: אם כן בית אישה נדרה דמיירי בנשואה למה לי כמקום אב ארוס מיפר לבדו אלא במקום אב מיבעי שיפר לבדו ובקום ליתא דאימא בבית אישה אינטריך לומר דבנשואה אין האב מקום כתו בארוס ויש לומר דלהא לא אינטריך דפשיטא דבנשואה אין אב מקום אי נמי משמעותיה דקרא דגבי נשואה לא בהקים מיירי: **אימא אם בית אישה נדרה לומר שאין הבעל מיפר בקודמין.** ולעולם ארוס לחודיה מיפר: ומ"ש. מלמד מתסתכן אתה למד שאין ארוס לחודיה מיפר דלגבי נשואה אין בעל מיפר בקודמין ובגי אלוסה כתיב קודמין שמע מינה דמשום שותפות דאב הוא דבהכי יפה כחו דאב דמיפר בקודמין ובעל בלא אב אינו מיפר בקודמין:

דכיון שנשאת שוב אין לאביה רשות בה הלכך נימא דבנשואה בעלה לחודיה ליפר ובארוסה אב לחודיה ליפר דהא בארוסין לא נפקא מרשות אב. ומהדר ליה דליכא לאוקמה בנשואה דבנשואה כתיב קרא אחריא אם בית אישה נדרה ותרי קראי למה לי וכדסליק אדעתיה מעיקרא אלא דהש"ס מפרש מילתיה קימעא קימעא: ג) **ואימא קרוייהו בנשואה.** אבל בארוסה לא צריך בעל כלל. וכ"ת תרי קראי למה לי לומר שאין הבעל מיפר בקודמין ולהכי הדר וכתב ואם בית אישה נדרה לאשמועינן שאין הבעל מיפר נדרים שקדמו לה קודם שנשאה: **הא ממילא שמעת מינה.** דבאם בית אישה לחודיה סגי דמשמע מייה דבעל מיפר ושאינו מיפר בקודמין: **ואיבעית אימא הויה קדושין משמע.** הלכך על כרחך לא מלית אמרת דבארוסה אב לחודיה מיפר דהויה קדושין משמע אלמא בנערה המאורסה צריך בעל ולא סגי באב לחודיה. וכ"ת נהי דהויה קדושין משמע נשואין נמי משמע דהא ביבמות (דף ס.) אמרינן דכהן מיטמא לאחותו ארוסה ומוקמי קרא דולאחותו המטולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש ג) בנשואה אלמא הויה נמי נשואין משמע ומיון שכן נימא דכין בקדושין כין בנשואין אביה ובעלה מפירין נדריה ליתא דפשיטא לן דכיון שנשאת שוב אין לאביה רשות בה ועוד דהא כתיב ואם בית אישה נדרה דאלמא בעל מיפר לחודיה: **אימא אב לחודיה ליפר.** ר"ל דאב לחודיה ליפר הוא דקשיא ליה דכיון דלא יתיה מרשות האב כדכתיבנא לעיל בדין הוא דמלי מיפר אבל ארוס לא ומקיימותא דואם היו תהיה איינו לומר דארוס בעי אב וארוס דכתב רחמנא לומר שאם הקים הוקם כדאמרי' בסמוך עליה דאב. ואע"ג דכתיב עליה דאם היו תהיה לאיש וכו' ואם ביום שמוע אישה יגיע אותה והפר את נדרה וכו' לאו למימרא דהפרתו תועיל כלל אלא שאם לא הפר ביום שמעו נמצא שהקיים דלהכי נלמוד הוא דאוקמה בנשואה דארוס ולאו למידי אחריגא דכיון דלא יתיה מרשות אב אין לך לזכות בארוס אלא בפחות שבשעורין: **ומהדר ליה ג"כ ואסרה אסר בביה אביה למה לי.** כלומר אמאי טרח קרא לאשמועי' דבעודה פנויה מיפר אב לאשמועי' הכי בתר קרא דואם היו תהיה ואמא אמיגא במקום ארוס אב מיפר לחודיה שלא במקום מיבעיא: **אימא אב ליבעי ליפר.** מכי חזא דאמלי דסליק אדעתיה מעיקרא דנערה המאורסה לא יתה כלל מרשות אב ליתיה דעל כרחין כשנתארסה אב לחודיה לא אמלי מיפר מפיון ליה לפרטיה דכיון שכן אדרבה משמעותא דקראי דארוס עיקר ואב טפל לו דכיון דטרח רחמנא לאשמועינן דאב מיפר קודם שנתארסה מכלל דלאחר שנתארסה נפקא לה מרשותיה וכיון דכתב קרא בהדיא דארוס מיפר משמע דלחודיה מיפר ושותפותיה דאב דליתיה אלא משום ד"ו מוסיף על ענין ראשון מסתייר אי מוקמת ליה לומר שאם הקים הוקם דולאי פשטיה דקרא משמע דארוס לחודיה ליפר אלא דלא מצינן למימר דלא שייך אב בנדרי ארוסה אלא ארוס דאי בכתב רחמנא למה לי וכיון שכן כל היכא דמוקמת ליה לאב במידי בגי לן ונוקמיה הכי לאם הקים הוקם. ומהדר' ג"כ אם בית אישה נדרה למה לי ק"ו. ולא מצי אמר דלהכי כתביה לומר שאם הקים אב לאחר שנשאת לא הוקם דלהא ל"ל קרא דפשיטא לן שכיון שנשאת שוב אין לאביה רשות בה ולא מלית אמרת נמי למימר דלהכי כתביה דאי לא הוה אמינא דבארוס אפי' הקים אב לא הוקם דלא מצי למימר דכיון דלא יתה עדיין מרשות אב ומדינא הוה לן למימר דאב לחודיה מצי מיפר אי לאו פירכא דא"כ ואסרה בביה אביה למה לי ליתי לן לגרועי הגיאה דאב אלא אמאי דמוכחא לן האי פירכא אבל לענין אם הקיים דלא מוכחא לן לא: **אימא אם בית אישה נדרה לומר שאין הבעל מיפר בקודמין.** ומיעוטא הוא דאינטריך: **ומיגיה.** כלומר ממאי דאמרת דבעל אינו מיפר בקודמין שמעינן שאין ארוס מיפר אלא בשותפותיה דאב דהא ארוס מיפר בקודמין כדמשמע מונדריה עליה נדריה שהיו עליה כבר והיכי אפשר דארוס מיפר ולא בעל לאו משום שותפותיה דאב דמפר בכולהו דגבי אב ליכא קודמין. כנ"ל פירושא דשמעתא:

דכי

ולאו ממילא. דלעולם אם היו תהיה אתי לנערה המאורסה דאי כדקאמרת דתרוייהו בנשואה למה לי לא לכתוב אלא (ד) בית אישה לחודיה וממילא שמעת מינה דאינו מיפר בקודמין דמשמע אם בית אישה נדרה ולא מה שנדרה קודם לכן ואם היו תהיה למה לי שדייה לארוסה שהבעל והאב מפירין נדריה: **ואיבעית אימא.** להכי לא מלית לאוקומה להאי קרא ואם היו תהיה אלא בארוסה דכתיב לשון הויה דמשמע קידושין כדאמרינן במסכת קידושין (דף ה.) וילאה והיתה מקיים הויה ליציאה: **ואימא.** להכי (ה) סמוך הכתוב כי הנית אביה אותה ואם היו תהיה לאיש לומר דאב מיפר לחודיה לבמו ארוסה בלא המרוס: **ג"כ ואסרה אסר.** דאתא לאשמועינן דאב מיפר בזמן שהיא ברשותיה (ו) שהיא נערה למה לי למכתב ממילא שמעינן דודאי מיפר דהשתא במקום ארוס שיש לו לארוס רשות בה האב מיפר לחודיה שלא במקום ארוס מיבעיא דאב מיפר לחודיה אלא בשאין הבעל מיפר בקודמין ומיגיה אארוס מיפר בקודמין אלא לאו משום שותפותיה דאב דבי

ודאי להכי אתא קרא לומר דהאב מיפר עם הארוס: **ואימא אב ליבעי ארוס.** שאינו יכול להפר בלא ארוס בדקאמרת אבל ארוס מיפר לחודיה בלא אב: **וכי תימא.** אב דסמיך רחמנא (ז) לאם היו תהיה לו למה לי דדרשת לנערה דתהיה ובעלה מפירין נדריה: **מיבעי ליה דאם(ח) הקים.** שיש לו לאב בכך רשות בה דאם הקים נדריה אין הארוס יכול שוב להפר אבל בלא הקמת אב מיפר בעל לחודיה: **אם כן.** דארוס לחודיה מיפר לא אינטריך לן קרא למימר דבעל מיפר נדרי אשתו דמק"ו הוא דנפקא מה אם בעודה ארוסה שרשות שניהן בה מצי למיפר ארוס לחודיה כשנשאת שאין לאב רשות בה מיבעיא דמיפר בעל לחודיה אלא מדאינטריך קרא למכתב ואם בית אישה נדרה שמע מינה דארוס במקום אב אינו מיפר לחודיה: **ואימא.** לעולם דארוס מיפר לחודיה ודקאמרת ג"כ (ט) בית אישה נדרה למה לי לומר לך שאין הבעל מיפר בקודמין: **ומיגיה.** כלומר (י) מיהא דאמרת דאינטריך קרא להכי מיגיה אילא למישמע נמי דלאו ארוס לחודיה מיפר דהשתא ומה בעל לאחר שנישאת לו אינו מיפר בקודמין כמה שנדרה כשהיא ארוסה לו אינו יכול להפר עכשיו כשנכנסה כולה ברשותו: **ארוס מיפר בקודמין.** בתמיה. בזמן שהיא ארוסה ולא נכנסה ברשותו היכי מצי מיפר לחודיה בהני נדרים שנדרה כשהיתה ארוסה: **אלא לאו.** האי דארוס מיפר: **משום שותפותיה דאב.** דמיפר בהדיה אבל ארוס לחודיה ודאי לא מצי מיפר: כין

רחמנא לאשמועינן דאב מיפר קודם שנתארסה מכלל דלאחר שנתארסה נפקא לה מרשותיה וכיון דכתב קרא בהדיא דארוס מיפר משמע דלחודיה מיפר ושותפותיה דאב דליתיה אלא משום ד"ו מוסיף על ענין ראשון מסתייר אי מוקמת ליה לומר שאם הקים הוקם דולאי פשטיה דקרא משמע דארוס לחודיה ליפר אלא דלא מצינן למימר דלא שייך אב בנדרי ארוסה אלא ארוס דאי בכתב רחמנא למה לי וכיון שכן כל היכא דמוקמת ליה לאב במידי בגי לן ונוקמיה הכי לאם הקים הוקם. ומהדר' ג"כ אם בית אישה נדרה למה לי ק"ו. ולא מצי אמר דלהכי כתביה לומר שאם הקים אב לאחר שנשאת לא הוקם דלהא ל"ל קרא דפשיטא לן שכיון שנשאת שוב אין לאביה רשות בה ולא מלית אמרת נמי למימר דלהכי כתביה דאי לא הוה אמינא דבארוס אפי' הקים אב לא הוקם דלא מצי למימר דכיון דלא יתה עדיין מרשות אב ומדינא הוה לן למימר דאב לחודיה מצי מיפר אי לאו פירכא דא"כ ואסרה בביה אביה למה לי ליתי לן לגרועי הגיאה דאב אלא אמאי דמוכחא לן האי פירכא אבל לענין אם הקים דלא מוכחא לן לא: **אימא אם בית אישה נדרה לומר שאין הבעל מיפר בקודמין.** ומיעוטא הוא דאינטריך: **ומיגיה.** כלומר ממאי דאמרת דבעל אינו מיפר בקודמין שמעינן שאין ארוס מיפר בקודמין כדמשמע מונדריה עליה נדריה שהיו עליה כבר והיכי אפשר דארוס מיפר ולא בעל לאו משום שותפותיה דאב דמפר בכולהו דגבי אב ליכא קודמין. כנ"ל פירושא דשמעתא:

דכי

מסורת הש"ס

ה) [נ"ש לה: וש"נ]. ו) [שיין לע"ל]. ז) [ויקרא כח].

תורה אור השלם

1. וְאִשָּׁה כִּי תִדֹּר נֶדֶר לַיְיָ וְאָסְרָה אֹסֶר בְּבֵית אָבִיהָ בִּנְעֻרֶיהָ: במדבר ל ד
2. וְאִם בֵּית אִישָׁהּ נָדָרָה אוֹ אֶסְרָה אֹסֶר עַל נַפְשָׁהּ בִּשְׁבֻעָה: במדבר ל יא

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואיבעית אימא הויה קידושין משמע ואימא אב לחודיה מיפר או ארוס לחודיה מיפר ג"כ ואסרה אסר בבית אביה אותה למה לי השתא נ"ל: (ב) שם ג"כ ואם בית אשה: (ג) שם ואימא ואם בית אשה: (ד) רש"י ד"ה ולאו ממילא וכו' אלא ואם בית אשה נדרה לאחדיה וממילא שמעת: (ה) ד"ה ואימא להכי סמך וכו' אותה לואם היו: (ו) ד"ה ג"כ ואסרה וכו' כשהיא נערה: (ז) ד"ה וכי תימא אב דסמיך רחמנא לואם היו תהיה לאיש למה לי: (ח) ד"ה מיבעי ליה דאם הקים הקים: (ט) ד"ה ואימא לעולם וכו' ג"כ ואם בית אשה: (י) ד"ה ומיגיה כלומר מהא וכו' בקודמין דבמה שנדרה כ"ל והד"ל עם ד"ה ארוס:

פירוש הרא"ש

ממילא שמעת מינה. דנדרים שנדרה כביתו הוא מיפר ואם היו תהי' למה לי ש"מ לארוסה וא"ת אינטרך ואם היו תהיה נשואה ולערב הפרת בעל בהדיה דאב לומר שנישאת מפירין יחד וי"ל ג"כ לכתוב ואם בית אישה נדרה נתר קראי דהפרת אב ולישתוק מואם היו תהיה ומיהו אכתי קשה נימא דואם היו תהיה אייריי בין בארוסה בין בנשואה ואם בית אישה נדרה אינטרך לאין הבעל מיפר בקודמין. וי"ל לאו ממילא שמעת מינה כלומר כי מוקמת אלי קרא לומר לאין הבעל מיפר בקודמין ממילא שמעת מינה כלומר קרא דואם היו תהיה בארוסה בהתם כתיב ונדריה עליה לאחודיה מצר. כדהוה עבד מעיקרא ולאיתרבי ארוס שגם הוא יפר לאחודיה: **א"כ ואסרה איסר בבית אביה למה לי.** ליתתוב לקרא דואם היו תהיה שהאב מפר עם הארוס כל ל' לבדו ומק"ו ידענא שמפר אלא במקום ארוס: **ליבעי ארוס.** כתו שהוכחנו דע"כ לא מצי מפר לחודיה לאבל ארוס לחודיה ליפר: וב"ת **אב דכתב רחמנא למה לי.** צריך לערב הפרת אב בהדי ארוס כי מה תועלת יש בהפרתו הוא לבדו אינו יכול להפר והפרת הארוס מועיל בלא הפרת האב: ומשני **נפקא מיניה בתערובתן.** שאם קיים האב אין הבעל יכול להפר: **ואם בית אישה נדרה למאי בתביה.** הוי מצי למימר דאינטרך לבלגן הקמת האב דאי לא כתיב הך קרא ל"ל דארוסה ונשואה שוין אלא דבלאו הכי פריך ליה שביר: **ואימא לעולם ארוס לאחדיה מיפר.** וכ"ת ואם בית אישה שמעינן ליה אינטרך למימר דאין הבעל מפר בקודמין: ומשני **ומיגיה.** כלומר מהא דדרשינן מינה דאין הבעל מפר בקודמין ממילא שמעת דארוס לחודיה מאי מפר דאי מפר בקודמין דתמיה כלומר ע"כ ארוס מפר בקודמין כדכתיב ומדריה עליה וכי בטביל שנכנסה לגמרי לרשותו ונסתלק ממנו רשות האב הורע כתו אלא להפר מה שייה מפר בתחלה לבדו אלא ע"כ מה שייה כמו להפר כשהוא ארוס בקודמין הייו משום שותפותיה דאב שאין הארוס יכול להפר לבדו ובשנשאה שמפר לבדו אינו מפר בקודמין:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com